

САНА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫ ОРОЙУОНУНААҒЫ КОМИТЕТЫН УОННА ҮЛЭНИТТЭР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОНУНААҒЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Орган Чурапчинского районного комитета КПСС и районного Совета депутатов
трудящихся Якутской АССР

№ 6 (3806)

1970 сый. Тохсунньу 15 күнэ
ЧЭПИЭР

Тахсара 39-с сыйа
Сыаната 2 тарчы

Колхоз сана Устаабын—олоххо!

КОЛХОЗКА ҮЛЭ ТЭРЭЭНИНЭ, ТӨЛӨБҮРЭ УОННА ДЫССИПИЛИИНЭТЭ

Колхоз—бирдин дьоннор көсүл өтүлөрүнөн холбоонка кииринилэриттэн үөскээбит общественной хаһаайыстыба. Ол иһин кини баайа-дуола, дохота чилиэнэрэ төбө активнайдык, үтүө суобастаахтык үлэниилэринэн быһаарыллар. Оттон колхозтаахтар айар активностарын өрө көтөрүөт модун төһүүнө үлэ тэрээнинин, төлөбүрүн систематын уонна дыссипилиининин тупсарым буолар.

Үтүө техниканын сөбилэммит, научнай төрүккэ олохуран сайдар биллэти бөдөҥ колхозтарга үлэ тэрээнинин тупсарым колхоз сөптөөх үрэхтээх кадрдарынан төбө хааччылыабытыттан быһаччы тутулуктаах. Ол иһин сана Биримэрияэй Устаанка колхозтаахтары араас идэлэргэ үөрэттиригэ, кинилэр квалификацияларын үрдэтигэ, специалистар кыахтарын уонна дьовурдарын толору туһаныты улахан болгомто уурулуна. Кэлин иһин-үс сылларга бу өртүнөн Карл Маркс аатынан колхоз балаача утумнаахтык үлэлээтэ. Колхоз бары салаа үлэлэрин салайымыга сөптөөх анал үөрэхтээх специалистар туурурулуунулар. Бу сыра колхозтан көмө ылан хас да иһин үөрэнэ сылдьаллар. Кадрдары бэлэмнээһинигэ Эрилик Эристини аатынан колхоз эмне балаача үлэни ыстар. Сөптөөх кадрдар баар буолбуттарын түмүгэр бу хаһаайыстыбалар оройуон бастаан иһэр колхозтарынан буолулар.

Колхозтаахтар үлэбэ активностарын өрө көтөрүүгэ кинилэр материалнай интернастарын таба олохтообун улахан суолталаах. Онуоха биһиги оройуонмутугар Калинин аатынан колхозтан ураты бары колхозтар ис-хаһаайыстыбанай ахсааныга киирииттэрэ көрөхсө биллээх. Ол арээри уопсай итэбэһинэн үлэ төлөбүрдөрүн нэригин олуэ добогнук уларытыгы буолар. Оттон сирээдөөн сөрөдөр: «Үлэбэ төлөбүрүн улаатыннарадыхтыгына өрө тахсамак»,—дээн мундуйданаччылар көстөн аһыталыыллар. Итинни: быһымынн туоратар наарагыгар колхозтар бырабыллыаньалара,

Устаабынан салайтаран, үлэ төлөбүрүн, тэрээнинин, ис-хаһаайыстыбанай ахсаан балаһыаньатын хаттаан ырытын огороллоро наада. Онуоха үлэ төлөбүрдэрэ уонна нормалара үлэ сүрүн көрүгүнэригэр хас да сылга суоттанан огорууланалара ордук табыгастаах.

Колхозтаахтары тыа хаһаайыстыбатын бордодукталарынан хааччылар сыалынан натуральнай фонду тэрлиинтэ эмне кинилэр үлэбэ материалнай интернастээх буолуларын өрө көтөрүүгэ туһаайылыахтаах.

Ис бэрээдэк балаһыаньатын санардан огорууга колхозтаахтар бырааптарын уонна эбэһинистэрин чуолкайдых айар наадалаах. Ааспыт өттүгэр колхозтаах үлэбэ кытылытын минимума, үлэ сараланымыта уонна үлэттэн бүтүү чуолкайданматахтара улахан охсуулаах этэ. Ол түмүгэр колхозтаахтартан үлэ чааһын тутуһууну мод-уйуу сүөдэ. Үлэ минимунун олохтуурга техника күһүн мунуттуур көдүүстөөхтүк туһанар сылтан механизатордар ийга 20-25 күн үлэниилэрин курдук огорор ордук табыгастаах.

Ааспыт өттүгэр колхозтарга бэл Устаап сорогох энземплярга суруллан баран ханык эмэ ыскаан түгэбэр бырадылара баар суол этэ. Оттон ис бэрээдэк балаһыаньата көстүбөт буолбута ыраатта. Ити курдук колхозтаахтарга билиининэрбөт, кээччи өйдөнбөт буолаахха, кинини ирдээһин, олоххо киллэрин кыйтарбата чаччы.

Ол иһин, бастаан туран, Устаап уонна ис бэрээдэк балаһыаньатын бырайыактарын биир эмэ ий иһиннэ огорон баран, колхозтаахтарга анал миннээн үөрэттиэххэ, агитквартираларынан куруһуоктарда тарийтэлиэххэ, Уопсай муһыахха ол өрө кээччиттэн бигэргэттириэххэ. Иккиннин, ис бэрээдэк балаһыаньатын, кини харарыгар бырадыллар курдук улахан буукубаларынан суруйтаран баран, хас ферма, кыһыл мунук, кулуун ахсын ыһаталыахха.

Колхоз Устаабыгар дэг-оһол тахсыбатын хааччылар туһугар сана балаһыаньа киллэ-

рилиннэ. Билигин техника сайдыбыт кээччир ити киирибитэ саамай сөп. Маньаха үлэнииттэр мунуттуур сэрэхтээх буолуулары сөргэ колхозтар бырабыллыаньалара, колхозтаахтар уопсай муһыахтара сөптөөх уеудобуйаны тарийэр сана дьаһаллары бэлэтииллэрэ наадалаах.

Колхозтарга үлэ дыссипилиининин бөдөрөгүтүгэ, кинилэр айар активностарын үрдэтигэ Устаабынан көрүлүбүт хайгылар дьаһаллары олоххо киллэрин сүүнэ суолталаах. Ман санаабыр, колхозтаахтарга, эконоларга, биригээдэлэргэ махтал биллэрин, биригээһиннэ, наараадалааһын тустуна кинигэлэргэ бэлэтиини, колхозтаах үлэтин киниикэтигэр суруллан иһэрэ наада этэ. Оттон «Үтүөлээх колхозтаах», «Бочуоттаах колхозтаах» дээн ааттары иһэрин туһунан колхозтаахтар уопсай муһыахтарын уурады райсовет исполкомунан бигэргэтиллэрэ буоллар суолтата ордук үрдүө этэ. Ону тэгэ колхозтар байлэрин Устаабыгар киллэрин туран, ити паттары ылыттарга биир биригээлээх дуу, бастайааннай дуу пөсөбиелары көрөллөрө наадалаах.

М. ПОПОВ,

оройуон нэроднай судьуйата.

Тыа хаһаайыстыбатын салгыы сайыннарага партия туох наадалаабы барытын огорор. Тыа сирин олобор, советскай дойду бүтүннүүтүгэр улахан событиенан колхоз сана Биримэринэй Устаабын—коммунистической тутуу бириэмэтигэр колхозтаах олох Сокуонун—ылыммыт колхозтаахтар Бүтүн Союстаабы үһүс съезтэрэ буолла.

(ССКП КК ТЕЗИСТЭРИТТЭН)

В. И. ЛЕНИН 100 СЫЛА ТУОЛУУТУН КӨРСӨ
ТӨРӨӨБҮТЭ

Отделение үрдүнэн бастаата

Субуруускай аатынан совхоз Болтонотоогу отделение-тын булчута Василий Никитич Герасимов ааспыт сый төрдүс кыбартаалыгар 700 солд. түүлэри бултуурга социалистической эбэһэстэлиитибэ ылыммыта. Кини Түөйэ уонна Намара үрэхтэрин куоһууринан кээччи сылдьан бэркэ бултуйда. Кыбартаал бүтүүтүгэр Ийэ дойдуга 964 солд. күндү түүлээри туттарда, оһоп эбэһэстэлиитибэтин 134,5 бырыһыан толордо. Ити—отделение

үрдүнэн саамай бастык көрдөрүү.

Эдэр булчут байылгы сыйла бастаан кыбартаалыгар 350 солкуобайдаах күндү түүлэри туттарар соруктаах. Ону улуу сирдэн В. И. Ленин төрөөбүтэ 100 сыла туолуутун үлэбэ бэлэхтээх көрсөр иһин социалистической үлэ вахта-тыгар киирсэн 150 бырыһыан толорго үрдэтилиитибэ эбэһэстэлиитибэни ылыныа.

Н. БУШУЕВ.

Сыралаах үлэ түмүгэ

Калинин аатынан колхозка сылга интиятин маастар-лара үгүстөр. Кинилэртөн эконовод Д. Т. Сидцев уонна сылгыһыт Н. А. Терютин үлэлэрин чорботон бэлэтиэххэ сөп. Дмитрий Тарасович туһут улахан сылгыларын уонна 59 бөтөттөн 55 кулуну ылан 100 бырыһыан тымынаахтык иһэри ситиэ-тэ. Оттон Николай Алексее-

вич Терютин 51 бөтөттөн 47 кулуну ылан барыларын эчирээһинкэ колхозугар туттарда.

Колхоз сылгыһыттары В. И. Ленин төрөөбүтэ 100 сыла туолуутун көрсө тустаах үлэлэригэр өссө үчүгэй түмүктэри ситиһэр соруктаахтар.

Д. ГУЛЯЕВ.

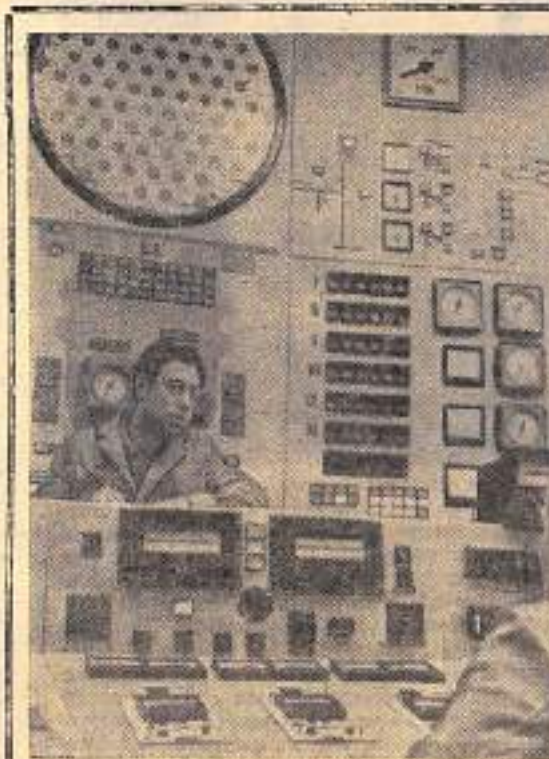
КОНСТАНТИН ИВАНОВИЧ СИТИЬИТЭ

Совхоз биир бастык кырдыарас шофера Яковлев К. И. (Кытаанах отделениега) 1967 сылга ГАЗ—53 автомашина-да үлэбэн, 30000 оһунгар 32600 тонна-километры огорбута, 3 центнер уматыгы көмчилээбитэ.

Константин Иванович аас-

пыт дьылы өссө таһаарылаах үлэбэн түмүктэбэ: ММЗ—555 автомашинада 50000 былаанын оһунгар 60000 тонна-километр эбэһэстэлиитибэни ылынан 84900-нөн толордо, 6,7 тонна уматыгы көмчилээтэ.

БИҢИГИ КОРР.

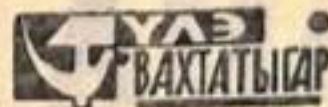

ВОРОНЕЖ. Новозороньскойдаабы атомный электростанцияга 375 тыһыылгыча киловатт кыамтылаах иһикс энергоблок үлэбэ киирды. Оһоп бастаан киловатт-часэ электроэнергиялар ылытыныллар.

СНИМОНКА: үлэбэ киллэрин научнай сала-вааччытын солбуулааччы А. Н. Камышан уонна реакторнай установка старшай оператор-инженер А. Ф. Вахрушев (уһа) атомнай электростанция иһикс энергоблогун үлэбэ киллэрин кээччир.

В. КОЖЕВНИКОВ фотота.
ССТА фотохрониката.

Сылгы иитиитэ — күн тутаах боппуруоһа

СЫЛГЫ этин госудаарствора туттарар сыана икки төгүлэтэн өрдүк үрдэтиллибитэ билигин өрбүйөмүтүгэр кичкэ сөгүөрүнүн үөскөттэ. Билигин колхозтарбыт, совхозтуну олохторутар бу сүүнэ суолталаах саага дьаһал партиа уонна правительствө тьа сирин үлэбиттарин түбүгэр кыһамы-ыларын саага үтүө көстүүтүнэн буолар. Бу минималлыбыт дьаһалыннан сала нуруота сааһы-үйэтин тухары тьптаан дьарыктаммыт дьарыга, бастык баайа—сылгы иитиитэ кэлэр өттүгэр төстү өрө көтөрүлүөн сайынарарылар бөртөө-кэй кэскиллэ арыллар.

Колхозтарга, совхозтарга хаһаайыстыба биир бодон салаага—сылгыны аһы анаан үөрдөөн иитин төрүт да экономикаһык көдүүстөрү. Дьэ ол үрдүнөн саага олохтонуудубут сыанара госудаарствора туттарылар сылгы этин үлэтиннээх ыһааһыннан центнерин аһыи урунку сылантан колхозтар эбин 20 солкубайга, 70 бырыһыаннаах надбанканы, совхозтар—10 солкубайга, ону таһынан 80 бырыһыаннаах надбанканы ааһсаар буолбуттара, кырдьык дарааны—кишилар экономикаларын куустуу өрө көтөрүүтэ улахан төбүү. Аһыиык этиэххэ, госудаарствора сылгы этин тыһынаах ыһааһынынан биир центнерин колхоз 75 солкубайга туттарар эбин буолаарына, аһыит дьыл баадаан мыйан 1 кубуттан аһы 161 солкубай 50 харчыга тийи-сыанара туттарар буолла. Оттон совхозтар туттарар биир центнер бастык сортаах эттерин сыаната уонна надбанката хөлбөһөн 153 солкубайга тийиэ үрдэтиликкэ. Бьаһата, тас биир сылгы өбүгөстөөккөй классы балачча хаһатар хаһмар хаһитал буола түстэ.

Дьэ ити иһин билигин өрбүйөн хаһаайыстыбаларыгар сылгы иитиитин сайынарарыга үлэ сааһалыы төрөөбүтүгэр кичкэ кэс-төһүннэ, кэскиллээх быһаанары-

сааһалыы көрүнүн өгөстүнүү, үрдэтиллибит соруктары ыһы-һыиан барар. Оһурук сылгыһыттар уонна зооветеринариай специалистар биир кичкэ түмсүүлээх кэс-төһүннэ арыһаах хонуктаарыга Сүбүрүүскай паттыһыт совхозка буолла.

БУ бодон хаһаайыстыбага сылгы иитиитэ—ыһаах сүөһү кэс-төһүннэ иккис улахан дөхүтү бээрэр салаа. Совхоз аһыит сылга 3500 сылгыны иитэр былааннаарын 2632 төбөнүн толордо. Кэлигин үс сыла устата сылга аһсаанын 45 бырыһыаннааһына, эбэтэр 1100-тон таһса төбөнүн элбөтүтэ.

Совхоз дирекцията сылгы иитиитин боппуруоһа улахан суолтатын өйдөөн, үлэни уонна үлэ-ииттэри көдүлүүр саага дьаһаллары эрчимнээхтик ыһынан эр-рин кэрэхсэбиллэни баһиэтиэххэ наада. Ол курдук сылгы иитиитигэр аһаах специалист—үрүкү үөрөхтөөх зоотехник штатын көрдө. Совхоз директора үүнүр-дьылга үктөнөн баран таһаарыы 1 №-дээх бригадаһыи хаһаайыстыбага сылгы иитиитин сайынарарыга ор сыллаах эһчэ-лэ суох үлэхэриин уонна кэли-ни үс сыла үрдүк производственнай көрдөрүүлэриин иһин үс бастык сылгыһыкка, хаһнаста-рыгар 10 бырыһыаннаах надбанканы аһаан туран, «Совхоз маастар-сылгыһыта» дьин саага көдүлүүр үрүк кат итэриликкэ. Сылгы иитиитигэр кыһамыт көстөр совхоз быһылгы уонна 1970—73 сыллардаары, оттон сылгы 1974 сыллардаары бөркө-сөһөлүннэ ырытыһан өгөстүмкүт соруктарыгар.

СЫЛГЫ иитиитин сайы-нарарыга кыһааһыһаа—кии аһсаанын үкөстии. Оһуоха туюкха олоһуруоһа, туюх таһаарар суолталаах буолуон сө-бүй? Бастатан туран—мөччир-рөн. Мунуһаахха даһылааты өгө-рөбүт совхоз директора таб. Жө-сөһөн В. Х. бөһөтүн хаһаайысты-батыгар бу боппуруоска маһык

экономическай өттүнөн аһаан-суоттаан көрүүнү өгөрдө:

—Сылгы иитиитин сир-үөт кэмэйбэ, киин турууга уонна, туюх-хаһык иһиннэ, сылгыга сайыһыт мөччирэп, кыһыһыт хаһыт төһө баара быһаарар,— дьин киин. —Оттон өттүнэн хааччылар иһин сөһтөөх хөдүһа аһсаана наада. Дьылгытан көрөн бурдук аһылык улахан орулу-малар.

Оһон сылгы аһсаанын элбөтөр иһинтэн хөдүһа, мөччирэп, ба-һына аһсаанын биирдии өддө-лөһөнөһөрүн аһаарга тьайэриин. Мөччирэп уонна хаһыт туруга сылгыга бу үс көрүнтөн улахан быһаарар оруулаах. Сылгыны иитэн билиги сир баһыан туһа-набыт. Хөлбүр, сылгыга суох аһыан тугуһан дарааны: табаны да иһтөн бинтэр сибиниһыи да иһ-төн, мөччирэпкэ сылгы курдук хаһыан аһаттаран барыи мьобак-кии. Оһон аһытга киин туһа-тыгар аһыт биир суол туһа-лаах сүөһүтэ сылгы буолар.

Мөччирэпкэ төһө туһаныы өт-түнэн иһаан көрөр буолааһа, совхозка биирдии өддөлөһөнө-һөрүннэ хайдарыт? Биир сылгыга ортоһуһан Соловьёвска 3,53, Дө-рөрдүураһа 6,8, Кытаанааһа 2,95, Болтоһоһо уонна Сылгы-ка 10,6, оттон совхоз үрдүнөн 7,82 гектар мөччирэп тькэсэр. Маһтан хаһа өддөлөһөнө төһө кыһааһаа көстөр. Өһкөтө совхоз үрдүнөн биирдии сылгыга Сө-лөвьёвска курдук 3,53 гектар мөч-чирэп тькэсэр буоллар, совхоз сылгытын аһсаанын кэлэр үс сылга 7400 төбөһө тькэриэ өтэ.

Биирдии сылгыга 5, 5—6 гек-тарешан иһаан суоттааһаа, бу кэмтэ билиги сылгы аһсаанын 5000-да тькэрдэр кыһааһыт. Бу үс орто сыһыһараттан (3,53; 5,5—6; 7,82) совхозка орто-күтүи тууһулар таһыһытаах. Оһон өддөлөһөнөһөр мөччирэһөрүн са-

аһалыы көрүһөөлөрө наада. Орду-к Кытаанаах, Болтоһо өддө-лөһөнөһөрө хаһы-дүөһө арыһаах сылгыны иитэн туруоруларлар, ону да көрөллөрүгэр тийиһимкөт курдуктар. Маһык хартыһына Сылгыга эһиэ баар.

—Сылгыны билигин сүрүн-нээн өт өһөһууттар туһааһаа иһтэбит,— дьин араатар са-һыны. —Эккэ аһаан иһтэр тү-бөһтөрө сылга үөһсөй аһсааныт-тан 60 бырыһыана бьэ буө-лүөхтөөх. Билигин совхоз 3632 сылгылаах эбит буолларына, өһ-төн бьэһэ 1515, эбэтэр 41,7 бы-рыһыана эрэ. Оһон билиги бьэ аһсаана бары сылгыттан 1970—1973 сылларга 55 бырыһыана буоларын ситиһиһтөөхтөһит. Биир тыһыһан, бьэ аһсаанын даһыа эбөһөт уонна хаачыһыбатын тупсарыһыт, чөһдигирэбит—эдэрэ элбөһөр. Бьэлэрэ арыһаах буолан Кытаанаах, Сылгы, Бол-тоһо өддөлөһөнөһөрүн өттөрүн өһөһуута наһыһаах. Аһыит сыл-га совхозка 114 бьини атаста-һан-туттан туораттыһыт. Иккэ-үс сылга бьини маастарыһык быраактааһыны төһтөтүөһхэ, ты-һы сылгыны харах хараһыи күр-дүк харыһытааһа. Сылгы иити-ити сайдыһыттар племенной үлэ төрүт буолуруоһа...

Эти элбөтүннэ убаһа орто ыһа-һынын улаатыһарыһытан туту-луһтаах. Оһу, бастатан туран, сылгы бөрүөдатын тупсаран си-тиһөбит. Маһы таһыһан убаһа эрлэ төрөөһүнэ арыһаллар. Эккэ төрөөбүт убаһа төһүт төрөөбүт-төөһөр иккэ төгүлгэ тьайэ өрдүк ыһааһыһаһар...

ИНЭН-тонон, кыһытаан-чыһыктыһан, дьриһиһк кэс-төһүннэ бөрдэ, өл түмүгэ, иһ-тэп курдук, мунуһаах ыһыһыт соруктарыгар көстөр:

«...быһыт сылгы үөһсөй аһ-саанын 3700 төбөһө тькэрдэргэ, 1519 төрүөх делөһөй таһыһыт-тын 80 бырыһыанга тькэрдөн, былааны таһыһан 125 кулуну-һарга, өл түһүттан уулаах бө-лөһөрү марируттатан хаһтарыһы төрөһөргө, хаһыи көһтөр мөһтөх туруһтаах бьэлэри уонна да аһыи группа сылгылары бьри-мэһтэһөр көрөн аһатыһыи олох-туурга, өрдүк бьэ маастарыһыи төрүүр көһтөр аһатыһыи уонна көрүүтэ суох төрөөһүнүн та-һаарбаһыи;

көрүүнү тупсаран, көһүүһөн-өһүүнү сүөх өһөрүөһхэ, убаһа тыһыһаах ыһааһына 175 кг бу-оларын хааччыһарга, маһац сыл-гы ити өһөһуутун 2120 цен-тиһэргэ тькэрдэргэ;

госудаарствора үрдүкү эрэ сир-төөх эһи туттарарга уонна бьир центнер өт сьаһыттан ортоһуһан 140 солкубайга тькэрдэргэ;

сылгыга өһөһуулуоһтаах вете-ринариай-профилактическай үлэ-лэр быһаанарын 100 бырыһыан толорорго...»

Оттон 1970—73 сс. дьаһал-былаан быһыһыттан совхоз-сыл-гытын аһсаанын 4500-кэ тькэ-рдэргэ быһаарыһына. Бу сыһыһа-рары толорорго сылгыларын аһ-саанын Сылгы 358, Болтоһо 200, Дөрдүураһа 154, Кыта-анаах 93 төбөнөн (совхоз бары-тын үрдүнөн 805) элбөтэлэрэ-эрыһаллар. 1974 сылга совхоз 5000 сылгылаһына, өл аһыт-ы 2800 бьэлэһкэ.

бөһуруөбүгэр—племенной үлэ-гэ «бьир специалиһы үлэһитэ-рэгэ,—дэһиллэр дьаһал-былаан-ыга,— уонна маһык сүрүн үлэ-лэри ыһтарга;

быһыл биирдии сылгыһан учуоту ыһтарарга, мээрөһдөтөр-гэ иһиһиһи ыһааһынын таһаар-тарарга, аһылар уонна бьэ-лэр учуоттарын ыһтар иккэ ки-иһтэһи олохтуурга;

быһыл саас хаттан үөрдөһө-ни төрөһөргө, уоннуу билиги биирдии аһыһарга сыһыһарга, өддөлөһөнө аһы биирдии сылгы-һыкка племядрөкү, 1971 сыл-уан иккилин сылгыһыкка төрө-һөргө, племен-сылгылар өһөлөрүн булгуччу иитиһгэ хаалларарга;

сылгы ыһааһынын ортоһуһан аһыһарга 450, бьэлэргэ 420, убаһаларга 220 кг буолалларын чүгастаары сылларга ситиһэргэ;

сылгы бөрүөдатын көһтөрүүгэ аһаан өддөлөһөнө аһыһарын үс-төн бьирдэриин аһыһаһан туп-сарарга, өддөлөһөнөһөр иккэ ар-дыларыгар маастарыһа атаста-һыһыны төрөһөргө».

1970—73 сс. дьаһал-былаан-га өһө маһык үлэлэр баһиэ-төһиһилэр:

Сылгы, Сөлөвьёв сылгылары-гар Маһ, Болтоһоһо таһаар-чыт, Верхояһскай, өттөн Сө-лөвьёв, Дөрдүураһа сылгылары-гар Верхояһскай бөрүөдаларын ууһа-тарга, элбөһтөргө;

мөччирэһи тупсарыһыга өддө-лөһөнөһөр аһыи 400 гектары сылгыһыттар куустарыһан өт-туурга, үөн хөһдүүтүгэр 30 күн-төн итөһөһө суох бьриһыада гүө-тэһөһиһи олохтуурга;

бу сылларга сылгыстата бьир-дии көлө аһыгар 27, тьйга 8, даһыи сылгытыгар 4, убаһага 10 центнер өт аһыһыи хаач-чыһарга, маһы таһыһан ары-лыкка кьирэбит сылгыһарга күн-тэ 4 килоһраман итөһөһө сүөх бураһы сыл аһыи бьирдэргэ, сылгы хаһыһыттар аһаан күө-үүтөһиһи ыһыһыны практиһа-һыһарга;

көлөһө аһаан хэс бьирдии сылгыһыт сыл аһыи иккилин аһы аһааһыһарын ситиһэргэ;

сылгы өддөлөһөнөһөр аһыи эс-күөһа өһөлөрүн сыһыһаран сыл-гыһыттар куустарыһан эһөһө та-риһтөһөн сылгыны хаһаар ка-питальнай хааччыһары ону тө-һө сылгы аһыи тутууларыи чөл-чү былааннаһан күтөкэ ыһтарга; бьэлэри төрөһөһөрүн иһиһы бьир ий иһиһтэһи арааран аһа-тыһыи хааччыһарга;

учуутга өтү, элбөх эһи аһы-һыи бьирдөн, хаһхалаах аһаах, мөччирэһиһаах сьрдэргэ туруоруан саһаһалы төрөһөргө.

х х х

Сүбүрүүскайдар, көстөрүн кур-дүк, маһык бөрт киһи уонна улахан соруктарын «урунку өт-түгэр сытэ туһаныһа илик ис-кьаһтары арыһан уонна толору туһанан, үлэ дьыһсиппиһиһиһтиин бөһөргөтөн, бьирдии үлэһит өһө-рөн таһаарыһытын үрдэһи туран, сылгы иитиитин хаһаайыстыба бьир барыһтаах сьлэһыһан өһө-рөр иһиһтэһи» дьин хаһсаһи-һи таһааран быһыһыи үрдэһи-лиһи социалистическай эһөһө-тэһиһиһааһөр быһыһарыһыи ыһыһыһаллар.

Чөһиһи, сыһыи—дьыһаллар! С.ДАНИЛОВ

Бьаһыи аһаах 1974

Совхоз Дөрдүураһаһааһы өддөлөһөнөһөр старшай сылгыһыттан Седлаһицев П. М. үлэ-лэр, 40-кэ сылгыһыттан «Совхоз маастар-сыл-гыһыта» дьин чьэһтөөх аһт 3 киһиһкэ итөрө-лиһиттан киһи бьирдэһтэрэ.

Петр Михайлович сылгы иитиитигэр өһө 1950 сыллааһха кьирэбитэ уонна бу үлэһэ 13-с сылдан өһиллэр. Арыһтаммыт көһиһгар үс сыл арһыһада сулуусуһаһаһыта, кыһыи алта ыһ-ыһыккөт өтүн тькөһөн сүөһү аһаһыһа, 4 сыл бьриһаһиһиһтэһитэ.

Сылгы сьордуун тьптааччылар Седлаһицевы сүүрүк аттары баһыһаччыһан билэллэр. Киһи 1967, 1968 сылларга иһиһтиһи ий устата Мос-көһөһа сүүрүк аттары баһыһаччылар Вүтүн Сөһөһаһы өһкүөһаларыгар, Саха сьириттөн иһ-кэ буолан сылдьан, сьитиһиһдөһтөһк үөрдөнөн кьалыта. Оһно аһи дөһдүтөөһү кыһаастаах трө-нер Пьисоһай Пасиһиөһич Пасиһиөв курдук бө-дөн специалиһска эрчялиһиһтэ. «Дөһдү киһи өт-түгэр иһиһиһ билэбит киһи суох»,— дьин киһи туһуһан Петр Михайлович бөһтө бэркэ аһы-һыи, ыһыһыһаһан.

Бьаһата, Седлаһицев—Лена өрүс клиһиһи өрө-һүөһиһарыгар сүүрүк аттары элбөһтиһи аһыһаһа-һа. Оһу бу өрөһүөһиһарга аһ сүүрүүтүгэр куө-талаһыи кыһыиһыһаһыи Кубоһа билиһиһи бь-иһаһа, Чураһчыһа, да баара, ат баһыһаччы үгүс аһсааныһаах грамоталара да көрөһалыһаллар.

Петр Михайлович старшай быһыһыһыи аһөр сылгыһыттары үөрдөнөн үүнүрөрүн төһэ бөһөтүн бу идиһтэһөр көмөлөһөһөһтүтү, утум-иһаччыһыи уһулар. Маһыһаа ыһаах Дмитрий Төриөһтиһи өһсөһаһа сөһ. Киһиһи Петр Михай-лович сылгы үлэһитигэр тардыһыта иккис сыла. Оттон өт сүүрүүтүгэр Дмитрий хаһыи-үйөһө Саха сьирин бьир маастара. Республикада киһи курдук элбөх аһы сүүрүдүбүт ара киһи бьир эрэ баара бьэллэр.

Сылгы иитиитигэр кэллэххэ, Дөрдүураһа өддөлөһөнөһөр кулун делөһөй таһыһыга кэ-лиһиһи үс сылга 87-88 бырыһыантан гүһэ

илик, оттон аһыит сылга 91,8 бырыһыан буолла. Күрүө-аһаах кэһиһиһи сылларга туту-луһына. Седлаһицев бөһтө старшай быһыһы-һан кьөһүн төриһөр, 1968 сылга сылгыны үөрдөнөн иһиһи сайдыһыттар үрдүн көрдөрүтү киһи республикатаары конкурсу кыһыһыһаһаада. Бу 38 сьаһстаах аһыи олоһуи суоһа кыһыһы-һыи маһыһыи. Бьэлэһиһи Петр Михайлович үөһэ кэһсөһи-лиһиһи мунуһаах быһаарыһаһарын өдөһкө иһдэ-риһгэ бьир сьаһмай аһыһынай кьыттыһыи иһыһа-һарын эһтөбит уонна өһуоһа киһиһкэ сьитиһе-лэри баһараһыт.

Кэһсөһиһи бьир бөһчүмкээт

